

Брюксел, 8 октомври 2025 г.
(OR. en)

13720/25

RECH 437
TELECOM 346

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 8 октомври 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2025) 724 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ
И СЪВЕТА
Европейска стратегия за изкуствен интелект в науката
Проправяне на пътя към Европейския научноизследователски
съвет за ИИ (RAISE)

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 724 final.

Приложение: COM(2025) 724 final

Брюксел, 8.10.2025 г.
COM(2025) 724 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

**Европейска стратегия за изкуствен интелект в науката
Проправяне на пътя към Европейския научноизследователски съвет за ИИ
(RAISE)**

Европейска стратегия за изкуствен интелект в науката Програване на пътя към Европейския научноизследователски съвет за ИИ (RAISE)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Науката винаги е била движеща сила за постигането на просперитет в Европа. В наши дни **изкуственият интелект (ИИ) трансформира из основи начина, по който се провеждат научни изследвания**, от оказването на помощ за преглед на научна литература до автоматизирането на лабораторните експерименти¹. Учените използват изкуствен интелект, за да решават сложни научни проблеми и да правят по-бързи и революционни иновации във всички дисциплини². В сферата на биологията инструментът за изкуствен интелект AlphaFold донесе на създателите си Нобеловата награда за химия за 2024 г. и се използва от два милиона изследователи. Това постижение стана възможно благодарение на сътрудничеството с Европейската лаборатория по молекулярна биология (EMBL), която осигури необходимите висококачествени експериментални данни³. В областта на астрономията чрез европейски проект бяха открити над 70 свободно въртящи се планети сред милиони несвързани звезди благодарение на използването на алгоритми за машинно обучение⁴.

Изследователите в Европа са измежду първите, които внедряват ИИ в своята работа, и до 2017 г. са имали водеща роля по отношение на броя научни публикации, в които са използвани приложения на ИИ. Оттогава насам обаче **Китай и САЩ настигнаха и задминаха ЕС**, като Китай е световен лидер⁵. Глобалният дял на ЕС в изчислителния капацитет на изкуствения интелект е по-малко от 5 % в сравнение със 75 % за САЩ и 15 % за Китай⁶. Европа продължава да бъде основен център за фундаментални изследвания в областта на ИИ, което отразява активната изследователска общност на континента. Въпреки това ЕС има малък дял сред участниците в сферата на ИИ в световен мащаб (6 %) в сравнение със САЩ и Китай и още по-малък дял от патентите за ИИ (3 %)⁷.

Държави като САЩ, Китай, Япония и Обединеното кралство инвестират много в ИИ в науката, както и в необходимите ресурси, като изчислителна мощност и набори от данни. Те приведоха в действие национални инициативи за развитие на ИИ в науката, за да стимулират научните си екосистеми и икономиките си, да постигнат и да поддържат технологичен суверенитет, да защитят националната си сигурност и да увеличат политическото си влияние⁸. По същия начин големите

(1) [Successful and timely uptake of artificial intelligence in science in the EU](#) (Успешно и навременно внедряване на изкуствения интелект в науката в ЕС), Берлин: SAPEA, 2024 г.

(2) Работен документ, [Artificial intelligence in science Promises or perils for creativity?](#) (Изкуственият интелект в науката: обещаващ или опасен за творческата дейност?).

(3) [AlphaFold uses open data and AI to discover the 3D protein universe \(Инструментът AlphaFold използва отворени данни и ИИ, за да открие триизмерната вселена на белтъците\)](#), EMBL

(4) Проектът COSMIC-DANCE, <https://cordis.europa.eu/project/id/682903>

(5) Работен документ, Trends in the use of AI in science (Тенденции при използването на ИИ в науката), <https://data.europa.eu/doi/10.2777/418191>.

(6) Изчислителен капацитет за ИИ със специализирани интегрални схеми AI (GPU, TPU,...), както е определено в публикацията на [Pilz et al., 2025 г.](#)

(7) [The Role of Artificial Intelligence in Scientific Research – A Science for Policy, European Perspective](#) (Ролята на изкуствения интелект в научните изследвания: науката в подкрепа на политиките, европейската перспектива) Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2025, JRC143482, DOI: 10.2760/7217497.

(8) [САЩ](#); [Китай](#); [Япония](#); [Обединеното кралство](#).

технологични предприятия определят ИИ в науката като стратегическа област с висок потенциал за растеж, като създават вътрешни екипи за разработване на ИИ в науката и си партнират с водещи научноизследователски институти.

Европа се нуждае от европейски подход към ИИ в науката, за да укрепи своята икономическа позиция и конкурентоспособност в изключително динамичния контекст, в който ИИ трансформира нашите общества и икономики, в това число и научноизследователската общност. В няколко основни доклада^{9,10} бяха отправени препоръки да се използва потенциалът на ИИ за преодоляване на изоставането в областта на иновациите и даване на тласък на производителността и просперитета. ЕС трябва да увеличи амбицията си и да прилага стратегически и координиран подход към ИИ в науката, както и към науката в областта на ИИ, за да се превърне в континент на ИИ¹¹, като разширява границите на ИИ, едновременно с това зачитайки и укрепвайки своите ценности.

ЕС може да поеме водещата роля, като се опира на уникалните си силни страни, изразяващи се във висококачествени научни изследвания в различни области и в надежден ИИ. Европа може да се възползва от дългогодишна академична традиция и зачитане на свободата на научните изследвания, с учени от световна класа и изследователски центрове, които си сътрудничат, за да разширяват технологичните граници, подкрепяни от устойчиво финансиране. За да играе водеща роля при използването на ИИ в науката, Европа трябва да разработи решения в областта на изкуствения интелект, които да осигуряват технологичен суверенитет, както чрез усъвършенстване на инструментите на ИИ за научни изследвания, така и чрез улесняване на критичните научни проби. Европейският подход към безопасен, устойчив, ориентиран към човека и надежден ИИ в науката е стратегическа възможност в бързо променящата се геополитическа обстановка.

В настоящата Европейска стратегия за изкуствен интелект в науката (наричана по-нататък „стратегията“) е представен **ясно изразен европейски подход за ускоряване на внедряването на ИИ от европейските учени във всички дисциплини**. Тя включва разработване на водещи европейски научни модели в областта на ИИ и подкрепа на техния иновационен потенциал с цел повишаване на въздействието, качеството и производителността на науката¹². Към настоящото съобщение е приложен доклад на Съвместния изследователски център (JRC) относно науката в подкрепа на политиките, в който се съдържа подробен анализ на използването на ИИ в научноизследователския процес и на състоянието на ИИ в науката¹³. Той ще бъде приет заедно със Стратегията за използването на ИИ, която е насочена към стимулиране на внедряването на ИИ с цел повишаване на конкурентоспособността на ЕС, особено в стратегически отрасли, и я допълва.

Първоначалните действия по тази стратегия ще бъдат финансирани основно чрез Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт

⁽⁹⁾ [The future of European competitiveness — A competitiveness strategy for Europe \(„Бъдещето на европейската конкурентоспособност — стратегия за конкурентоспособност за Европа“\)](#).

⁽¹⁰⁾ [Much more than a market - Speed, Security, Solidarity](#) (Нещо много повече от пазар — Бързина, сигурност, солидарност).

⁽¹¹⁾ [План за действие „Континент на ИИ“, COM\(2025\) 165 final](#).

⁽¹²⁾ Тази стратегия се основава на информация от [препоръките](#) на механизма за научни становища на Комисията.

⁽¹³⁾ [The Role of Artificial Intelligence in Scientific Research – A Science for Policy, European Perspective](#) (Ролята на изкуствения интелект в научните изследвания: науката в подкрепа на политиките, европейската перспектива) Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2025, JRC143482, DOI: 10.2760/7217497.

Европа“. От 2021 г. насам по програмата „Хоризонт Европа“ вече е оказана подкрепа за ИИ с финансиране в размер от над 8 милиарда евро¹⁴. За да се насърчи напредъкът и да се утвърди позицията на Европа в челните редици на научните иновации, Комисията ще се стреми да предостави значителна и целева финансова подкрепа по линия на следващата многогодишна финансова рамка (МФР).

ЕС трябва да се справи с основните предизвикателства, пред които е изправена европейската екосистема за научни изследвания и иновации, а именно разпокъсаността на ресурсите и изследователските усилия, трудностите при достъпа до изчислителни ресурси и набори от данни, както и конкуренцията в световен мащаб за най-добрите таланти в областта на ИИ и науката. За тази цел в **стратегията са разработени основите на Европейски научноизследователски съвет за ИИ (RAISE) като виртуален институт, който обединява таланти на високо равнище, изчисления, данни и финансиране за научни изследвания в областта на ИИ.** Той ще допринесе за развитието на основните възможности за ИИ чрез предоставяне на устойчива подкрепа за фундаментални изследвания, преодоляване на ограниченията на ИИ и гарантиране на стабилно и безопасно развитие на надежден ИИ. Той ще разшири спектъра на инструментите, с които разполагат учените от различни дисциплини, и ще затвърди позицията на Европа като ключов фактор в световното научно пространство.

2. RAISE: ЕВРОПЕЙСКИЯТ НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ СЪВЕТ ЗА ИИ

RAISE ще бъде приведен в действие като виртуален европейски институт, който обединява, съгласува и координира основните ресурси в областта на ИИ, включително изчислителна мощност, данни, високи постижения и талант, както и финансиране на научни изследвания, в целия ЕС, в държавите членки и в частния сектор. С RAISE ще се преследват две допълващи се и взаимно подкрепящи се цели: насърчаване на авангардните изследвания в областта на ИИ (наука за ИИ), както и на използването на ИИ за целите на научноизследователския процес в различни дисциплини (ИИ в науката)¹⁵. Тези цели възплъщават европейския подход към

⁽¹⁴⁾ [6,4 милиарда евро за периода 2021—2024 г. и повече от 1,6 милиарда евро в работната програма за 2025 г.](#)

⁽¹⁵⁾ Развитието на науката за ИИ и на ИИ в науката в тясно взаимодействие се прилага успешно както в публичния, така и в частния сектор (например CNRS AISSAI, Google DeepMind). В световен

науката за ИИ, основан на катализиране на тясно интердисциплинарно сътрудничество между най-добрите учени в Европа от различни дисциплини и с различни гледни точки, за да провеждат първокласни изследвания с ИИ и върху ИИ. Насърчаването на тази интердисциплинарна култура на сътрудничество е необходимо, за да се намали разпокъсаността на изследователските усилия и да се достигне критична маса. Това е жизненоважно, за да се разширят границите на науката и да се разработи следващото поколение изкуствен интелект, както е предложено в бъдещия проект, целящ извършване на гигантски скок, в рамките на „Хоризонт Европа“¹⁶. По този начин чрез RAISE ще се гарантира, че европейската наука е в челните редици на световните разработки в областта на ИИ и че новите пробиви във връзка със способностите на ИИ ще създадат предпоставки европейските изследвания да постигнат значителен напредък в множество научни дисциплини.

RAISE е основан на уникалните силни страни и ценности на европейските научни изследвания и на отличителния подход на ЕС към ИИ. Чрез RAISE ще се подкрепя разработването на системи с ИИ, които надхвърлят съвременното технологично равнище и които са етични, обясними, прозрачни, отговорни, надеждни, безопасни, ориентирани към човека и съобразени с правата на човека и обществените ценности. Прилагането на тези модели в научните изследвания ще спомогне за намаляване на настоящите ограничения и рискове, свързани с ИИ, и за поддържане на добросъвестността и прозрачността на научните знания, като по този начин ще се запази надеждността на науката и ще се повиши доверието в науката, основана на ИИ¹⁷. Тази култура на сътрудничество и интердисциплинарността са необходими за намаляване на разпокъсаността на изследователските усилия и за достигане на критична маса.

RAISE — подкрепян от учените и подкрепящ учените

RAISE ще изгради преди всичко динамична изследователска общност, в която учените в Европа едновременно ще развият технологиите за изкуствен интелект и ще ги прилагат към най-трудните научни и технологични предизвикателства. RAISE ще повиши видимостта на европейския изкуствен интелект и на изкуствения интелект в научните изследвания, като засили сътрудничеството между водещи институти и стимулира разработките на световно равнище в тази област.

В основата на общността на RAISE ще бъдат тематичните мрежи за високи научни постижения в областта на ИИ в науката и Европейската мрежа от

машаб съществуват различни подходи за обединяване на ресурсите за ИИ за научни цели, но те са ограничени до данни и изчисления, например NAIRR (САЩ).

(16) [Предложение за регламент за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ за периода 2028—2034 г., COM\(2025\) 543 final](#)

(17) Според проучване на „Евробарометър“ едва 38 % от европейците се доверяват на научни открития с помощта на изкуствен интелект.

лаборатории за авангардни модели на ИИ. Във всяка мрежа ще се обединяват водещи изследователи, работещи с изкуствен интелект в конкретна научна дисциплина или развиващи възможностите за ИИ, като по този начин ще се изгради фокусна точка за високи европейски постижения в тази сфера. Мрежите ще разполагат с достъп до необходимите им ресурси за ИИ. Това означава не само целенасочено и достатъчно дългосрочно финансиране, но и достъп до изчислителната мощност и наборите от данни на ЕС в мащаб, който може да бъде координиран само на равнището на ЕС. Чрез обмен в рамките на мрежите и между тях, както и чрез координация във всички области, RAISE ще намали разпокъсаността и ще съгласува по-добре изследователските усилия.

RAISE ще разпространява върховите постижения в науката за ИИ в цяла Европа чрез подпомагане на дейности за обучение на учени и друг академичен състав, както и на стипендии, мрежи от докторски програми и схеми за мобилност. Чрез оживеното движение на таланти и идеи откритията, направени с помощта на RAISE, ще бъдат достъпни за всички учени като основа за по-нататъшни разработки. RAISE ще подкрепя учените в превръщането на техните най-обещаващи научни и технологични постижения в практически приложения и нови продукти и решения, като положи основите за бързото им внедряване в промишлеността и за бъдещата конкурентоспособност. За тази цел RAISE ще си сътрудничи тясно с инфраструктурните комплекси за ИИ и инфраструктурните гигакомплекси за ИИ, както и с партньори от частния и от промишления сектор.

RAISE в подкрепа на науката за материалите

Пример за това е тематична мрежа за високи научни постижения в областта на материалознанието, в която ще бъдат обединени първокласни изследователски лаборатории, внедряващи ИИ за целите на анализа, откриването и изпитването на материали, включително в промишлени условия. Чрез съвместни научноизследователски усилия и съгласувани научноизследователски програми, улеснени от усъвършенстван обмен на данни и резултати (съгласно стандартите, определени в общото пространство за данни за материалите (Materials Commons), достъп до специализирана инфраструктура за ИИ и услуги за управление на данни, мрежата ще постигне напредък на съвременното технологично равнище в тази област. Подготвените за работа с ИИ набори от данни, моделите на ИИ с общо предназначение в областта на материалознанието и автоматизираните лаборатории ще снабдят общността с мощни инструменти, които ще улеснят провеждането на симулации, проектирането, синтеза и производството на авангардни материали.

Разработването на тези инструменти ще допринесе за развитието на иновативни техники за изкуствен интелект, като същевременно ще проправи пътя за водещи до коренна промяна иновации, основани на по-безопасни и възобновяеми или нисковъглеродни материали, материали за квантови технологии и енергия, включително високопроизводителни акумулаторни батерии, фотоволтаици, водородни горивни клетки, материали, улавящи въглероден диоксид, и др. Европейските спин-оф предприятия и стартиращи предприятия ще извлекат ползи от тези резултати в областта както на материалите, така и на технологиите за изкуствен интелект, и ще се възползват от възможните експериментални нормативни среди. Придобитият научен опит и върхови постижения ще се разпространяват чрез прояви, стипендии и схеми за мобилност, което допълнително ще разшири кръга на европейските високи научни постижения в областта на материалознанието, основано на ИИ.

Изграждане на RAISE

За да се адаптира към бързите промени при иновациите и променящите се нужди на екосистемата за ИИ в научната сфера, **RAISE ще бъде изграден с помощта на поэтапен подход**, който може да постига напредък съобразно с развитието на

партньорите, ресурсите, приноса и нуждите по RAISE. Комисията първо ще задвижи първоначалните елементи на пилотна фаза в рамките на програмите „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“. За да изгради RAISE и да осигури неговата дългосрочна устойчивост както по отношение на управлението, така и по отношение на обединените ресурси, Комисията ще работи с държавите членки, заинтересованите страни в областта на научните изследвания, включително висшите училища, и с частния сектор с оглед на по-нататъшното развитие на RAISE в рамките на новата МФР.

Подходяща управленска структура ще осигури тясна взаимовръзка и сътрудничество между различните компоненти на RAISE и тематичните мрежи за високи научни постижения. Той ще осигури подходящо представителство както на науката за ИИ, така и на научните общности в ИИ, на държавите членки (с пряка връзка със Европейския съвет по изкуствен интелект¹⁸) и на частния сектор, включително на стартиращи и разрастващи се предприятия в областта на ИИ. Академичен консултативен съвет на високо равнище може да предоставя научни насоки. Първоначално ще бъде създаден секретариат чрез координационни и спомагателни действия в рамките на „Хоризонт Европа“, за да се осигури симбиозата на елементите на RAISE. Той също така ще осъществява връзка, ще използва и пряко ще захранва с информация дейностите на алианса за използването на ИИ, представен в Стратегията за използването на ИИ.

За да утвърди RAISE като движещ фактор за високите научни постижения в областта на изкуствения интелект в Европа и за да създаде възможности и да подкрепи ИИ в науката в Европа като цяло, Комисията ще приложи план за действие, насочен към ключови аспекти на практиките и екосистемата за ИИ в науката, **включително действия, свързани с високите научни постижения и таланта, изчислителната мощност, данните, финансирането на научни изследвания, както и координацията и сътрудничеството.**

Комисията:

- ще стартира пилотния проект RAISE с финансиране в размер на 108 милиона евро по линия на работната програма (РП) на „Хоризонт Европа“ за периода 2026—2027 г. по време на първото издание на срещата на високо равнище по въпросите на ИИ в науката в Копенхаген на 3 и 4 ноември 2025 г. в рамките на датското председателство на Съвета на ЕС;
- ще установи първоначална координация на RAISE за ИИ в науката чрез координационно и спомагателно действие (КСД) в рамките на „Хоризонт Европа“ (РП за 2025 г.);
- ще си партнира с държавите членки и частния сектор за изграждането на RAISE;
- ще създаде академичен консултативен съвет към RAISE на високо равнище.

⁽¹⁸⁾ Създаден с Акта за изкуствения интелект.

3. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ИИ В НАУКАТА: ИЗГРАЖДАНЕ НА ПЪТЯ КЪМ RAISE

3.1. Високи научни постижения и таланти

Високи научни постижения

Европейският подход към ИИ се основава на високите научни постижения и надеждността. Непрекъснатият фокус върху високите научни постижения ще бъде жизненоважен за ЕС, за да се разработват модели на ИИ за решаване на сложни научни проблеми, както се илюстрира от тематичните мрежи за високи научни постижения в рамките на RAISE, като се гарантират водещата роля и конкурентоспособността на ЕС в областта на науката.

За научните изследвания с ИИ на високо равнище са необходими базирани на ИИ решения, които са ориентирани към човека, обясними, безпристрастни и безопасни. Това означава още от самото начало да се обърне внимание на всички въпроси, свързани с технологията — от точността и надеждността до етичните проблеми¹⁹ и предизвикателствата, свързани с добросъвестността на научноизследователската дейност. Според едно проучване²⁰ 81 % от изследователите имат опасения, свързани с моделите на ИИ (етичност, точност, сигурност/неприкосновеност на личния живот и/или липса на прозрачност), а 63 % — с липсата на насоки, което възпрепятства приемането на ИИ. За да се улесни отговорното възприемане на технологията, за научната и академичната общност от основно значение са насоките и подкрепата. В рамките на програма „Хоризонт Европа“ Комисията има дългогодишна традиция да се занимава с етични проблеми чрез рамки за етична оценка на научните изследвания с ИИ и за оперативни насоки²¹. Комисията ще продължи да насърчава подхода на „етика при проектирането“ и да разработва различни ресурси съвместно с научната общност (обучения, инструменти и др.). Освен това от Европейската група по етика в науката и новите технологии (EGE) ще бъде поискано да представи становище относно ИИ в науката.

Откакто използването на генеративен изкуствен интелект стана широко разпространено, все по-често се срещат проблеми като непроверени текстови

⁽¹⁹⁾ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai>

⁽²⁰⁾ <https://www.wiley.com/en-de/ai-study/for-researchers>

⁽²¹⁾ [Ethics By Design and Ethics of Use Approaches for AI, guidance for Horizon Europe \(Подходи за етика при проектирането и етика при използването на ИИ, ръководство за програма „Хоризонт Европа“\).](#)

фрагменти в документи, измислени цитати или плагиатство. Комисията редовно ще актуализира **Развиващите се насоки относно отговорното използване на генеративен ИИ в научните изследвания**²² — успешен пример за практични и приложими насоки, разработени съвместно с членовете на европейското научноизследователско пространство (ERA) (държави и заинтересовани страни в областта на научните изследвания и иновациите) в отговор на възникващите предизвикателства в общността.

Съвместният изследователски център ще подкрепя стратегическите разработки на надежен и сигурен ИИ в подкрепа на науката в тясно сътрудничество с Европейската служба по изкуствен интелект. Това може да включва оценка на текущата картина на научните модели на ИИ²³ чрез качествени и количествени методи, с акцент върху възможностите, практиките за оценка, еталоните и евентуално разработване на ориентирани към ЕС показатели за оценка на тяхната ефективност и благонадеждност в научните изследвания.

Таланти

Европа е дом на научноизследователски групи и организации от световна класа в различни дисциплини, което предлага здрава основа за насърчаване на набирането на критична маса от таланти и идеи. Чрез подобряване на свързаността, сътрудничеството и лидерството в тези групи те могат да увеличат мащаба си, за да разрешават по-сложни научни въпроси с помощта на ИИ. **Интердисциплинарното сътрудничество е от ключово значение за разработването и използването на най-съвременен ИИ при решаването на научни проблеми**²⁴.

ЕС трябва да разшири кръга от талантлив учени с добри познания и умения в сферата на ИИ. Както е посочено в съобщението относно Съюза на уменията²⁵, за просперитета на ЕС от ключово значение е неговият квалифициран човешки капитал, включително за укрепване на позициите му в областта на научните изследвания и иновациите, и по-специално в ИИ в науката. Европа трябва не само да обучи следващото поколение учени и да повиши квалификацията на настоящите учени, за да бъдат подготвени за работа с ИИ, но и да задържи тези таланти и да се превърне в притегателна точка за световни интердисциплинарни таланти в областта на ИИ и на неговите научни приложения. Освен това, като се има предвид, че разработването на съвременни приложения на ИИ в науката изисква интердисциплинарни изследователски екипи, ЕС трябва да подкрепя и други видове профили, като например инженери-изследователи и попечители на данни, които следват различни пътища на кариерно развитие, в съответствие с целта на Стратегията за използването на ИИ за развиване на хибридни профили (например специалисти по ИИ със специфичен за съответния отрасъл опит). Тази амбиция изисква и целенасочени усилия за засилване на приобщаването и на баланса между половете в сферата на ИИ, където продължават да съществуват структурни неравенства²⁶.

---

(22) [Living guidelines for the use of generative AI in research \(Развиващи се насоки относно използването на генеративен ИИ в научните изследвания\)](#).

(23) Член 2, параграф 6 от Акта за изкуствения интелект ([Регламент \(ЕС\) 2024/1689](#))

(24) [AI Skills and Occupations in the European Start-up Ecosystem \(Умения и професии в областта на ИИ в европейската екосистема от стартиращи предприятия\)](#), ЕИТ, 2025 г.

(25) [Съобщение „Съюз на уменията“, COM\(2025\) 90 final](#)

(26) Жените представляват едва 22 % от специалистите по ИИ в световен мащаб и 13,8 % от авторите на научни статии относно ИИ. [Световен икономически форум](#), 2022 г. В [Пътната карта за правата](#)

Уменията в областта на информационните технологии ще стават все по-важни за изследователите и трябва да се изграждат от самото начало във всички дисциплини и на всички етапи от професионалния живот. Както е обявено в Плана за действие „Континент на ИИ“, Комисията вече насърчава развитието на умения в сферата на ИИ и на цифровите технологии, включително грамотността в областта на ИИ и усъвършенстваните умения в областта на ИИ²⁷, чрез плана за действие в областта на цифровото образование²⁸, Академията за умения в областта на изкуствения интелект, стратегическия план за образованието в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ)²⁹ и други инструменти за образование, обучение и развитие на умения³⁰. Тя ще продължи да го прави с пътната карта за бъдещето на цифровото образование и умения за 2030 г. чрез специалното ѝ измерение, посветено на ИИ. Тези инициативи са на разположение на изследователите, за да могат да се възползват от ИИ. За да повиши още повече осведомеността на изследователите за уменията в областта на ИИ като основно умение, Комисията ще актуализира Европейската рамка за компетентност за научни изследователи (ResearchComp³¹) и ще стартира нов инструмент за самооценка, който ще включи уменията в областта на ИИ сред целевите компетентности. Това е отражение на по-широките усилия в рамките на Стратегията за използването на ИИ за подкрепа на грамотността в областта на ИИ на работниците в различни сектори и на различни длъжности.

ЕС трябва да запази и привлече таланти в областта на науката и изкуствения интелект. Комисията вече предприе няколко инициативи за превръщането на Европа в привлекателно място за научни изследвания и иновации, включително за подобряване на кариерите в областта на научните изследвания чрез пакета „Изберете Европа“³²; намаляване на пречките пред привличането и задържането на таланти от държави извън ЕС чрез стратегията на ЕС за визовата политика и инициативата за резерв на ЕС от таланти; подкрепа на предприемачеството чрез Стратегията на ЕС за стартиращи и разрастващи се предприятия³³ и действията, предложени в Стратегията за използването на ИИ.

Като част от инициативата „Изберете Европа за наука“³⁴ RAISE ще бъде фокусна точка за високи научни постижения и таланти, свързани с ИИ в научната сфера. Комисията ще инвестира в обучението на следващото поколение изследователи в областта на ИИ в науката, като финансира мрежи от докторски програми по линия на RAISE за ИИ в науката, използвайки модела на мрежите от докторски програми по действието „Мария Склодовска-Кюри“ (MSCA)³⁵. Мрежите от докторски програми към RAISE ще предоставят специализирано обучение по ИИ в науката и да подкрепят докторанти, които използват ИИ в научната си работа.

[на жените](#) се подчертава значението на насърчаването на жените и момичетата да придобиват цифрови умения и компетентности, включително в областта на ИИ.

(27) [Талант, умения и грамотност в областта на ИИ | Оформяне на цифровото бъдеще на Европа](#)

(28) План за действие в областта на цифровото образование (2021—2027 г.) — Европейско пространство за образование.

(29) [Стратегически план за образованието в областта на НИТМ](#).

(30) Инструментите на ЕС за образование и обучение включват програмата „Еразъм+“ и действията „Мария Склодовска-Кюри“.

(31) [ResearchComp](#): as done for the Research Managers Competence Framework ([RM Comp](#)) (изготвена за рамката за компетентност на ръководителите на научни изследвания).

(32) [Изберете Европа за наука](#)

(33) [COM\(2025\) 270 final](#)

(34) [Изберете Европа за наука](#)

(35) Мрежите от докторски програми по MSCA представляват действие „от долу нагоре“, насочено към обучение в областта на научните изследвания, което привлича голяма част от проектите със значителен компонент на ИИ.

Мрежите за високи научни постижения към RAISE ще задържат и ще привличат таланти, като създават интердисциплинарна и динамична екосистема за ИИ в науката чрез схеми за обучение и мобилност, включително с научноизследователски групи от аспиранти.

Комисията

- ще финансира мрежи от докторски програми в областта на ИИ в науката за обучение на следващото поколение изследователи (*пилотен проект RAISE*);
- ще финансира тематични мрежи за високи научни постижения в областта на ИИ в науката (*пилотен проект RAISE*);
- редовно ще актуализира „Развиващите се насоки относно отговорното използване на генеративен ИИ в научните изследвания“ и други оперативни материали, свързани с етиката;
- ще създаде център за ИИ в научната сфера към JRC за наблюдение и оценка на модели на ИИ и системи с ИИ за стратегически научни изследвания в тясно сътрудничество с Европейската служба по изкуствен интелект.

3.2. Изчисления

Изчислителният капацитет е една от основните предпоставки за развитието на ИИ и следователно също така едно от основните затруднения пред него. Академичните среди като цяло разполагат с по-малка изчислителна инфраструктура от големите технологични дружества³⁶, докато търсенето на изчислителни ресурси нараства, тъй като все повече учени от различни дисциплини интегрират ИИ в работата си.

Изследователите в държавите членки съобщават за трудности при достъпа до достатъчно изчислителни ресурси или при ефективното им използване³⁷. Това често кара ползвателите да се обръщат към частни доставчици, което води до ефект на зависимост от доставчика (прекомерна зависимост от патентовани модели, разработени от частни и чуждестранни дружества) и засилване на влиянието на отрасъла. Консултациите, послужили за основа на настоящата стратегия, потвърдиха нарастващото значение на публично подкрепяните изчислителни инфраструктури за разработването и внедряването на авангардни модели на ИИ и за осигуряване на възможност за все по-сложни научни приложения.

От 2018 г. насам ЕС инвестира в най-съвременни мощности на суперкомпютри чрез Съвместното предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (СП ЕуроНРС³⁸) и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) посредством своите национални и регионални програми. **В момента се разработват допълнителни възможностите за ИИ за изследователи и иноватори.** Създаването на инфраструктурни комплекси за изкуствен интелект, изградени от нови или модернизирани оптимизирани за ИИ суперкомпютри на ЕуроНРС в целия ЕС през периода 2025—2026 г., ще увеличи повече от три пъти сегашния

⁽³⁶⁾ „Академичните среди изостават от промишлеността при авангардните изследвания в областта на ИИ. Днес нито един университет в света не може да изгради авангардна система с ИИ, която да е на нивото на изградените от промишлеността.“. ([Станфордски университет, Human-Centered AI \(Ориентиран към човека ИИ\), 2024 г.](#))

⁽³⁷⁾ Според резултатите от консултациите със заинтересованите страни във връзка със Стратегията за ИИ в науката.

⁽³⁸⁾ https://www.eurohpc-ju.europa.eu/index_en

изчислителен капацитет на EuroHPC за изкуствен интелект за европейските ползватели, включително на изследователите.

Като част от екосистемата за подкрепа на изследванията и иновациите в областта на ИИ⁽³⁹⁾ **инфраструктурните комплекси за ИИ вече подобряват възприемането от заинтересованите страни, като предлагат услуги** като разработване на алгоритми, оценка на тестове и валидиране на широкомащабни модели на ИИ, предоставяне на удобни за суперкомпютри съоръжения за програмиране и други услуги, подпомагащи ИИ. Много от инфраструктурните комплекси за ИИ ще бъдат насочени към специфични научни области⁴⁰. Политиката за достъп на Съвместното предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (СП EuroHPC) включва нов режим на достъп за „ИИ в подкрепа на науката и на съвместни проекти на ЕС“. Чрез този режим на достъп избраните научноизследователски проекти, финансирани от ЕС, не подлежат на допълнителна оценка или партньорска проверка и получават приоритет пред други искания.

За да се разшири още повече публичната инфраструктура на ЕС за ИИ, **Комисията предлага ЕС да подкрепи създаването на инфраструктурни гигакомплекси за ИИ чрез обединяване на ресурсите на ЕС, държавите членки, регионите и частния сектор**⁴¹. Инфраструктурните гигакомплекси за ИИ ще издигнат концепцията за инфраструктурен комплекс за ИИ на следващото равнище. Това ще бъдат широкомащабни съоръжения, предназначени за разработване, обучение и внедряване на големи модели на ИИ и научни приложения на ИИ в безпрецедентен мащаб, като огромна изчислителна мощност ще се интегрира с енергийно ефективни центрове за данни и автоматизация, основана на ИИ, за оптимизиране на обучението, правенето на изводи и внедряването на модели на ИИ. Комисията ще продължи да предвижда и планира бъдещите изчислителни нужди. Модернизирането на инфраструктурата ще бъде съобразено с научните приоритети на европейските изследователи, като се гарантира, че възможностите остават подходящи за целта и са в състояние да посрещнат бъдещите тенденции, които са от значение за ИИ, като например квантовите изчислителни технологии⁴².

RAISE ще се възползва от основните европейски изчислителни ресурси на инфраструктурните комплекси за ИИ, както и от бъдещите инфраструктурни гигакомплекси за ИИ. RAISE ще работи в тясно сътрудничество със Съвместното предприятие EuroHPC и ще осигури гарантирана наличност и приоритет при планирането на финансираните от ЕС изследователски проекти по отношение на запазените изчислителни ресурси.

⁽³⁹⁾ Запознайте се с повече сведения относно ролята на екосистемата за подкрепа в Стратегията за използването на ИИ.

⁽⁴⁰⁾ https://eurohpc-ju.europa.eu/ai-factories_en

⁽⁴¹⁾ [Обществена консултация относно инфраструктурните гигакомплекси за ИИ.](#)

⁽⁴²⁾ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/quantum-europe-strategy>

Комисията:

- ще осигурява специален достъп до инфраструктурните гигакомплекси за ИИ за учени и стартиращи предприятия от ЕС, включително за специфичните цели на „Хоризонт Европа“. По линия на „Хоризонт Европа“ ще бъдат инвестирани до 600 милиона евро (*пилотен проект RAISE*);
- ще продължи да развива изчислителните ресурси за ИИ, предназначени за науката, чрез инфраструктурни комплекси за ИИ.

3.3. Данни

ЕС е инициатор на мащабни инициативи в областта на законодателството и инфраструктурата с цел изграждане на солидна екосистема за данни в Европа. Те включват Европейския облак за отворена наука (EOSC) като общо европейско пространство на данни за научни изследвания и иновации (НИИ)⁴³, другите общи европейски пространства на данни⁴⁴, като например европейското пространство на здравни данни⁴⁵, Директивата за отворените данни, Акта за управление на данните и Акта за данните⁴⁶. Тези усилия се допълват от други тематични инициативи като Облака за културно наследство⁴⁷, Materials Commons (общото пространство за данни за материалите)⁴⁸ или ресурсите от биоданни⁴⁹. Посочените инициативи ще стимулират навлизането на ИИ в науката, тъй като висококачествените данни са основен фактор за научните приложения на ИИ.

Макар че са необходими подготвени за работа с ИИ научни данни, за да се създадат предпоставки за базирани на ИИ решения на научни въпроси и работни процеси, **пред разработването и увеличаването на мащаба на висококачествени набори от научни данни все още са стоят трайни структурни предизвикателства⁵⁰.** Европа е световен лидер в областта на висококачествените научни данни. Въпреки това отворените научни бази данни не се използват пълноценно поради разпокъсаността на научноизследователските инфраструктури, пречките пред обмена на данни, липсата на оперативна съвместимост, „силозите“ от данни и опасенията за неприкосновеността на личния живот. Инициативи като общите европейски пространства на данни, и по-специално EOSC⁵¹, имат за цел да предоставят повече данни за достъп и повторно използване, като се справят с някои от тези предизвикателства. Чрез европейското пространство на здравни данни се подобряват откриваемостта и повторното използване на здравни данни в цяла Европа, като същевременно се предоставя надеждна рамка в подкрепа на справедливостта и високите постижения в областта на научните изследвания, използващи ИИ.

Както беше обявено в плана за действие „Континент на ИИ“, горепосочените инициативи ще бъдат допълнени и подсилени от предстоящата стратегия за

⁽⁴³⁾ [Европейски облак за отворена наука](#)

⁽⁴⁴⁾ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-spaces>

⁽⁴⁵⁾ [Регламент \(ЕС\) 2025/327](#) относно европейското пространство на здравни данни

⁽⁴⁶⁾ [Директива за отворените данни](#); [Акт за управление на данните](#); [Акт за данните](#).

⁽⁴⁷⁾ [Облак за културно наследство](#).

⁽⁴⁸⁾ [Съобщение „Авангардни материали за водещи позиции в промишлеността“](#), COM(2024) 98 final.

⁽⁴⁹⁾ [Съобщение „Изберете Европа за науките за живота“](#), COM(2025) 525 final.

⁽⁵⁰⁾ [Mutual Learning Exercise on AI in science – Second thematic report \(Взаимно обучаване относно ИИ в науката — втори тематичен доклад\)](#)

⁽⁵¹⁾ EOSC се реализира чрез федериране на хранилища на данни и услуги. EOSC предоставя и научни услуги, които подпомагат внедряването на ИИ.

европейски съюз на данните, като се открият нови източници на висококачествени широкомащабни данни и се даде възможност на предприятията и публичните администрации да обменят данни безпрепятствено и в голям мащаб. В този контекст **Комисията ще създаде лаборатории за данни в рамките на инфраструктурните комплекси за ИИ, които ще обединят данни от различни източници, включително от общото европейско пространство на данни.** Лабораториите за данни могат да предлагат и редица други услуги, като например изчистване и обогатяване на набори от данни, предоставяне на технически инструменти (например стандартизирани формати, синтетични данни, споделени технически основни елементи), подкрепа за регулаторното съответствие (например с ОРЗД) и насърчаване на оперативната съвместимост между секторите и границите. Лабораториите за данни ще бъдат важен инструмент за учените, работещи с изкуствен интелект, който ще свързва хранилищата на данни с услугите за данни и с инфраструктурата на EuroHPC. Чрез своята стратегия за научноизследователски и технологични инфраструктури⁵² Комисията ще подсили капацитета, достъпността и устойчивостта на екосистемата на европейските научноизследователски и технологични инфраструктури и ще започне действия за отворена наука като ключов фактор за разработването на научни приложения на ИИ.

Една от целите на програмата за политиката за европейското научноизследователско пространство (ЕНП) за периода 2025—2027 г.⁵³ в нейната **структурна политика в областта на отворената наука** е да предоставя на изследователите по-добри правни условия и ресурси за достъп и повторно използване на публично финансирани резултати от научни изследвания и за използване на публикации и данни за научни цели. В този контекст Комисията ще събере допълнителни доказателства⁵⁴, включително чрез консултации със заинтересованите страни относно съществуващите предизвикателства и възможните решения и варианти на политиката.

RAISE ще работи в тясно сътрудничество с Европейския облак за отворена наука (EOSC), както и с другите пространства на данни, за да предоставя висококачествени подготвени за работа с ИИ данни на разположение на науката за ИИ. Той ще подпомага разработването и проектирането на бъдещите лаборатории за данни като част от инфраструктурните комплекси за ИИ, за да се подпомага задоволяването на нуждите на учените (например услуги за събиране, изчистване и обогатяване на данни) и да се насърчава използването им от научната общност. RAISE също така ще помогне за идентифициране на стратегическите пропуски в научните данни и ще подкрепи усилията за събиране, подреждане и интегриране на наборите от данни, необходими за науката за ИИ.

⁽⁵²⁾ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0497R\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0497R(01))

⁽⁵³⁾ [Препоръка на Съвета относно програмата за политиката за европейското научноизследователско пространство за периода 2025—2027 г.](#)

⁽⁵⁴⁾ В допълнение към наличните сведения се запознайте с публикацията „Improving access to and reuse of research results, publications and data for scientific purposes“ (Подобряване на достъпа до резултатите от научните изследвания, публикациите и данните и повторното им използване за научни цели) <https://data.europa.eu/doi/10.2777/633395>

Комисията:

- ще подкрепя проектирането на лаборатории за данни и тяхното свързване с общите европейски пространства на данни, по-специално EOSC, за да се гарантира тяхната пригодност за научни изследвания;
- ще подкрепя учените да идентифицират стратегически пропуски в данните и да събират, подреждат и интегрират необходимите набори от данни чрез мрежите на RAISE (*пилотен проект RAISE*);
- ще събира доказателства за необходимостта от подобряване на достъпа до и повторното използване на резултатите от научни изследвания, финансирани с публични средства, както и използването на публикации и данни за научни цели.

3.4. Финансиране на научни изследвания

Европейското финансиране за научни изследвания вече подкрепя проекти за ИИ в науката в широк спектър от дисциплини, както и много проекти в областта на науката за ИИ. Това популяризира използването на изкуствения интелект като инструмент в различни дисциплини и допринесе за развитието на науката в тези области (вж. карето по-долу). С усъвършенстването и широкото използване на технологиите за изкуствен интелект се увеличава и финансирането на научните изследвания, което се изразява например в увеличаването на безвъзмездните средства, отпуснати от Европейския научноизследователски съвет (ЕНС)⁵⁵ за ИИ в науката (вж. графиката по-долу).

Финансирани от ЕС проекти за ИИ в науката⁵⁶

F-IMAGE използва изкуствен интелект, за да класифицира и анализира сеизмични сигнали и да разбере поведението на разломите по време на земетресения. Оценката на краткосрочната еволюция на разломите позволява да се разберат по-добре процесите, които предизвикват земетресения.

AI-PREVENT прилага изкуствен интелект към набори от данни, обхващащи здравето и други фактори, свързани с начина на живот, за постигане на по-предсказуемо и персонализирано здравеопазване. Моделите, генерирани от изкуствен интелект, се оказваха мощни инструменти за идентифициране на конкретни лица, изложени на риск и нуждаещи се от превантивни грижи.

BioMonitor4CAP разработва системи за мониторинг на биологичното разнообразие в селскостопанските полета, в които класически методики за показатели са интегрирани с модерни технологични подходи, включително изкуствен интелект. Основната цел е да се предоставят знания, методи и инструменти на земеделските стопани и на широката общественост.

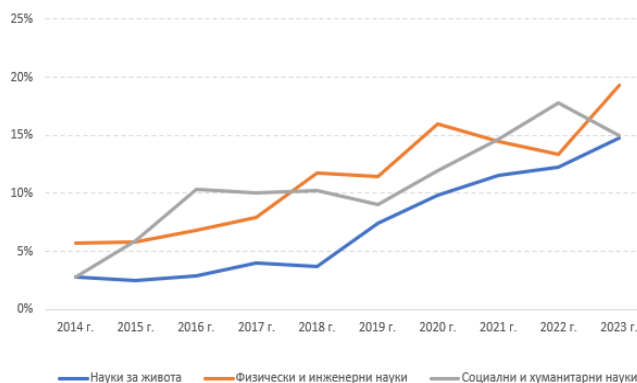
В рамките на програмата „Хоризонт Европа“ за периода 2021—2024 г. ЕС е инвестирал 6,4 милиарда евро в областта на изкуствения интелект. По линия на работната програма на „Хоризонт Европа“ за 2025 г. се инвестират още 1,6 милиарда евро, от които около 0,7 милиарда евро за ИИ в науката, а допълнителна подкрепа за ИИ в науката за периода 2026—2027 г. на програмата „Хоризонт Европа“ е

⁽⁵⁵⁾ ERCEA, [Mapping ERC frontier research artificial intelligence](#) (Очертаване на научните изследвания на ЕНС за разширяване на границите на познанието в областта на ИИ), 2024 г., ЕНС.

⁽⁵⁶⁾ Примери за финансирани от ЕС проекти, използващи изкуствен интелект, в пакета с резултати на Информационната услуга на Общността за изследвания и развитие (CORDIS) относно [ИИ в науката](#) и [ИИ в науките за живата природа](#).

планирана под формата на специализирани теми, насърчаващи съвместните научни изследвания в рамките на стълб II. Допълнително финансиране за ИИ в науката постъпва от инструменти „от долу нагоре“, като например ЕНС, MSCA и Европейския съвет по иновациите (ЕСИ)⁵⁷. Със специализирани действия като инициативата GenAI4EU⁵⁸ допълнително бе оптимизирано използването на генеративен ИИ в различни области и приложения. Комисията също така предостави финансиране в размер на над 100 милиона евро на девет мрежи за високи научни постижения в областта на ИИ, за да се свържат най-добрите научноизследователски лаборатории по изкуствен интелект в държавите членки и да се постигне напредък в областта на ИИ. Успоредно с това Комисията отпусна още 70 милиона евро по програмите „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“ за разработване на големи мултимодални модели на ИИ, които разширяват границите на настоящите възможности и подпомагат появата на авангардни модели на ИИ.

Дял на финансираните от ЕНС проекти за ИИ в науката по области годишно

Комисията ще продължи да укрепва активната координация и съгласуването на инвестициите в ИИ в науката, за да увеличи максимално стойността и да насърчи стратегическите инвестиции в тематични области, които могат да се възползват от увеличените възможности за ИИ. Комисията се ангажира да запази и укрепя ролята си на основен доставчик на европейско финансиране за научни изследвания в областта на ИИ в науката, като засили ролята на програмата „Хоризонт Европа“ като катализатор на иновативни научни подходи, основани на ИИ. Финансирането в рамките на политиката на сближаване, особено чрез ЕФРР, е друг основен инструмент на Съюза за подкрепа на научните изследвания и иновациите, включително в областта на ИИ⁵⁹.

За ефективното финансиране на ИИ в науката е от решаващо значение инструментите за финансиране да са съобразени с бързо развиващото се естество на тази дейност⁶⁰. Финансирането трябва да бъде гъвкаво, адаптивно и да подкрепя интердисциплинарния характер и сътрудничеството. То трябва да може да реагира бързо на нови идеи и тенденции и да гарантира достъп до техническа инфраструктура и експертен опит. Освен това в програмите за финансиране трябва

⁽⁵⁷⁾ Безвъзмездните средства от ЕНС за ИИ в науката добавиха до около 450 милиона евро през 2023 г. и доведоха до общ размер на инвестициите от над [2 милиарда евро в научни изследвания за ИИ от 2007 г. насам](#). По линия на MSCA са финансирани над 1000 проекта за ИИ със силно застъпен компонент за ИИ, докато ЕСИ подпомага няколко стартиращи предприятия за ИИ в науката.

⁽⁵⁸⁾ [COM\(2024\) 28 final](#)

⁽⁵⁹⁾ По-специално чрез използване на мерките за гъвкавост, въведени с междинния преглед, включително чрез платформата за стратегически технологии за Европа (STEP), за укрепване на инвестициите с двойна употреба, като например приложенията на изкуствения интелект.

⁽⁶⁰⁾ [ПВО относно ИИ в науката](#)

да се постига баланс между покани „от долу нагоре“ и насочени покани, различни мащаби на проектите, индивидуални и съвместни научноизследователски инициативи, както и да се подкрепят създаването и поддържането на необходимите инфраструктури.

Благодарение на RAISE ще се намали разпокъсаността на изследователските усилия, като се стимулира съгласуваното и координирано финансиране на научните изследвания. Той ще използва различни инструменти в обхвата на Европейската рамкова програма за научни изследвания и иновации и ще се ангажира с допълнителни усилия за координация. Тези усилия ще включват финансиране на междудисциплинарни изследвания за създаване на модели и инструменти за изкуствен интелект, които са от полза за учените от различни дисциплини, и работа с държавите членки за разработване и съгласуване на национални научноизследователски програми, насочени към науката за ИИ.

Комисията:

- ще стимулира и координира инвестициите в ИИ в науката чрез инвестиционна програма в работната програма на „Хоризонт Европа“ за периода 2026—2027 г. (*пилотен проект RAISE*);
- ще се стреми до 2028 г. да удвои настоящите годишни инвестиции в областта на изкуствения интелект по програма „Хоризонт Европа“, включително да удвои на инвестициите в областта на ИИ в науката;
- ще финансира автоматизацията на научните лаборатории и разработването и актуализирането на научни модели на ИИ с общо предназначение (*пилотен проект RAISE*).

3.5. Сътрудничество и координация

Ускоряването на отговорното навлизане на ИИ в науката изисква **координация и сътрудничество на европейско равнище за мобилизиране на допълнителни ресурси и съгласуване на усилията.** Този отличителен европейски подход ще се основава на три основни аспекта: i) изграждане на успешно сътрудничество с частния сектор, ii) координация и съгласуване на политиките в рамките на ЕС и iii) съюзи и сътрудничество с други международни участници⁶¹.

Сътрудничество в частния сектор

Комисията се ангажира да изгради по-динамична и успешна предприемаческа екосистема в Европа. Приетата неотдавна Стратегия на ЕС за стартиращите и разрастващите се предприятия⁶² има за цел да наложи ЕС като най-доброто място в света за започване и разширяване на дейността на глобални технологични дружества. Стартиращите предприятия и дружествата с фокус върху ИИ в науката ще увеличават значението си през следващите години. Тези предприятия основават своя стопански модел и конкурентно предимство на нови научни открития, постигнати с помощта на ИИ, разработването на нови инструменти за провеждане на научни изследвания с помощта на ИИ (например модели, приложения за

⁶¹) За по-широко сътрудничество и координация с доставчиците на ИИ, лидерите в отрасъла, организациите от публичния сектор, академичните среди и широката общественост се запознайте с механизма за сътрудничество, въведен в рамките на Стратегията за използването на ИИ: алианса за използване на ИИ.

⁶²) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/ip_25_1350

асистиране на изследователската дейност) и нови научни услуги с ИИ за ключови сектори.

Европейски стартиращи предприятия за ИИ в науката

Има много примери за европейски стартиращи предприятия, създадени около използването на ИИ в науката. Например френско дружество за биотехнологии разработи модел на ИИ с общо предназначение в сферата на биологията.

Италианско стартиращо предприятие, което се занимава с анализ на климатичните рискове от космоса, използва машинно самообучение на база на данни от наблюдението на Земята (от множество мрежи от спътници), за да определи количествено как активите са изложени на свързани с климата опасности като наводнения, урагани и суши.

Полско стартиращо предприятие в химичния отрасъл, работещо с изкуствен интелект, е създадо платформа за планиране на маршрути за органичен синтез — ключова, но сложна и времеемка стъпка в разработването на лекарства и материалознанието.

Предприятията, които използват ИИ в науката, се сблъскват с предизвикателства, сходни с тези на други европейски стартиращи и разрастващи се предприятия⁶³, като например липсата на напълно интегриран единен пазар, включително за капитали, по-ниския апетит за риск на инвеститорите и регулаторните пречки. Освен това те са изправени пред още по-голямо предизвикателство при намирането на таланти, тъй като последните са тясно специализирани, търсени и дефицитни. ЕСИ е инвестирал повече от 150 милиона евро през 2024 г. в проекти за ИИ (и повече от 400 милиона евро през периода 2021—2024 г.)⁶⁴ и ще продължи да играе важна роля в подкрепата на екосистемата от стартиращи и разрастващи се предприятия, занимаващи се с ИИ в науката. Той предоставя рисков капитал, като същевременно подкрепя иновативни идеи на ранен етап, като например приложения за асистиране на изследователската дейност с ИИ и автономни изследователски лаборатории. В съответствие със Стратегията на ЕС за стартиращи и разрастващи се предприятия Комисията ще разшири периметъра и увеличи значението на ЕСИ и ще опрости неговите правила като част от по-широкообхватните усилия за опростяване с цел намаляване на административната тежест за предприятията. В допълнение Европейският институт за иновации и технологии (EIT) подкрепя дейности, свързани с ИИ, в цялата си екосистема, която понастоящем включва около 800 стартиращи предприятия в областта на ИИ с обща оценка от близо 20 милиарда евро.

Комисията се ангажира да подкрепя прехода от научноизследователската фаза към фазата на пазарна реализация, особено за продукти и услуги, основани на научни приложения на ИИ. Актът за изкуствения интелект има за цел да се укрепи доверието, като същевременно се подкрепя технологичният напредък. С него ще се създаде вътрешен пазар за ИИ, ще се избегне разпокъсаността и ще се осигури правна сигурност за инвеститорите. С Акта за изкуствения интелект се подкрепят иновациите и научната свобода, тъй като от приложното му поле са изключени системите с ИИ и моделите на ИИ, специално разработени и въведени в експлоатация единствено с цел научноизследователска и развойна дейност. Както е посочено в Плана за действие „Континент на ИИ“, Комисията работи в подкрепа на ясното прилагане на Акта за изкуствения интелект, включително за подпомагане на научноизследователските институти, спин-оф предприятията и стартиращите предприятия да се ориентират в регулаторната уредба относно изкуствения

⁶³) [Стратегията на ЕС за стартиращи и разрастващи се предприятия, COM\(2025\) 270 final](#)

⁶⁴) [Доклад за въздействието на ЕСИ от 2025 г.](#)

интелект. Мерките за подкрепа включват публикуваните наскоро Насоки⁶⁵ и Кодекс за поведение⁶⁶ (и двата документа — за моделите на ИИ с общо предназначение), предстоящото Бюро за съдействие във връзка с Акта за ИИ и регулаторните лаборатории в областта на ИИ (които са задължителни във всяка държава членка и научноизследователската общност следва да бъде включена в тяхното проектиране и функциониране).

Настоящата Стратегия за ИИ в науката не се изчерпва с публично финансираните научни изследвания и публичния сектор. Трябва да бъдат мобилизирани и частните научни изследвания и ИИ трябва да се възприеме като основен инструмент за научноизследователска дейност. Най-големите технологични дружества в света създават вътрешни екипи за ИИ в науката и установяват партньорства с водещи научноизследователски институти. Поради тази причина Комисията ще приведе в действие инициатива за поемане на ангажименти, насочена към частния сектор, включително към филантропски организации, за да помогне за привличането на допълнителни ресурси и инвестиции. Комисията също така ще стимулира стартиращите предприятия и други дружества да участват по-активно във финансираните от ЕС научноизследователски проекти в областта на изкуствения интелект, които са близо до етапите на кандидатстване, например чрез участниците в алианса за използване на ИИ.

Комисията:

- ще организира срещи на високо равнище по въпросите на ИИ в науката, годишни водещи прояви, на които се събират заедно представители на общностите, ангажирани с ИИ в науката (учени, политици, стартиращи предприятия, технологични дружества);
- ще започне кампания за насърчаване на ангажименти от частни предприятия;
- ще анализира въздействието на Акта за изкуствения интелект за научната общност, например чрез оценка на изключването от приложното поле на Акта за изкуствения интелект на научните изследвания от спин-оф предприятия.

Координация между държавите членки

Комисията и държавите членки са съгласни със стратегическото значение на ИИ в науката, както и на разработването на общ европейски подход, както е отразено в неотдавнашните заключения на Съвета относно ИИ в науката⁶⁷. Комисията вече работи с държавите членки за изграждане на капацитет, определяне на предизвикателствата и споделяне на най-добри практики на национално равнище чрез процес на взаимно обучение (ПВО) относно ИИ в науката⁶⁸.

Действията и инвестициите на равнището на държавите членки са от решаващо значение за успеха на стратегията. Държавите членки трябва да отговорят на специфичните си нужди и да действат като фактори, мултиплициращи европейските усилия в рамките на съответните си системи за НИИ, тъй като приблизително 90 % от публичното финансиране на научните изследвания в ЕС идва от националното равнище⁶⁹. Тези инвестиции ще трябва да се основават на

⁽⁶⁵⁾ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/guidelines-gpai-providers>

⁽⁶⁶⁾ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/contents-code-gpai>

⁽⁶⁷⁾ [Към стратегия на ЕС за изкуствения интелект в науката — Заключения на Съвета, одобрени на 23 май 2025 г.](#)

⁽⁶⁸⁾ [Процес на взаимно обучение \(ПВО\) относно ИИ в науката](#)

⁽⁶⁹⁾ Цялото публично финансиране на НИРД на равнището на ЕС представлява около една десета от общите публични разходи за НИРД в Съюза, вж. [The future of European competitiveness: In-depth](#)

силните страни на европейската наука, а именно сътрудничеството, академичната свобода и отговорното използване на ИИ. Комисията и държавите членки биха могли да се стремят да съгласуват програмите си за финансиране на научни изследвания в областта на ИИ в науката⁷⁰.

Необходими са ангажименти и насоки на високо равнище, за да се гарантира, че инициативите за ИИ в науката са в съответствие с по-широките политики и приоритети на ЕС, както и на национално равнище. Координираните и съгласувани политики както на равнището на ЕС, така и на равнището на държавите членки, следва да подкрепят и да проправят пътя на други институции (университети, научноизследователски организации и др.) към ускоряване на внедряването на ИИ в науката чрез по-целенасочени действия. Усилията за координация следва да насърчават култура на съвместна ангажираност и съвместното управление. Повече национални стратегии за ИИ следва да включват конкретни мерки за подкрепа на ИИ в научните изследвания⁷¹.

Координацията ще се осъществява в рамките на управлението на европейското научноизследователско пространство (ЕНП)⁷² като част от програмата за политиката за ЕНП за периода 2025—2027 г.⁷³ Координацията на работно равнище с държавите членки, асоциираните към програмата „Хоризонт Европа“ държави и заинтересованите страни в областта на научните изследвания и иновациите ще гарантира, че техническите аспекти на ИИ в науката се разглеждат задълбочено. Тази работа ще бъде насочена към привеждане в съответствие с предстоящия Акт за ЕНП и по-широките стратегически цели на ЕНП. Тя ще подпомага и улеснява проектирането и разработването на RAISE и бъдещото участие на държавите.

Както е препоръчано в Доклада на Heitor⁷⁴, **тази координация ще бъде подкрепена от механизъм за мониторинг**, който да позволява ориентирането и своевременното адаптиране на съответните политики и инвестиции. Чрез нея ще се проследява напредъкът в навлизането на ИИ сред учените на международно равнище въз основа на ключови показатели за ефективност (КПЕ), като например научни публикации, ключови модели на ИИ с общо предназначение в избрани научни дисциплини и техните взаимовръзки, стратегически базови набори от данни и други аспекти (умения, образование, стартиращи предприятия/дружества). Тази информация ще бъде интегрирана в обсерваторията, обявена в Стратегията за използването на ИИ.

Комисията:

[analysis and recommendations \(„Бъдещето на европейската конкурентоспособност: задълбочен анализ и препоръки“\).](#)

(⁷⁰) При спазване на член 4, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз и на приложимите правила за държавна помощ.

(⁷¹) Въз основа на Обсерваторията на ОИСР за политиката в областта на ИИ от 2024 г., раздел от публикацията на Bianchini *et al.* Artificial intelligence in science – Promises or perils for creativity? (Искусственият интелект в науката: обещаващ или опасен за творческата дейност?), 2025 г., <https://data.europa.eu/doi/10.2777/6693925>

(⁷²) Европейският съвет по изкуствен интелект, създаден като част от Акта за изкуствения интелект, ще бъде тясно свързан с дейностите на ЕНП и ще бъде редовно информиран за тях.

(⁷³) [Препоръка на Съвета относно програмата за политиката за европейското научноизследователско пространство за периода 2025—2027 г.](#)

(⁷⁴) [Align, act, accelerate – Research, technology and innovation to boost European competitiveness \(Съгласуване, действие, ускоряване — Научни изследвания, технологии и иновации за повишаване на европейската конкурентоспособност\)](#), 2024 г.,

- ще се координира с държавите членки, асоциираните държави и заинтересованите страни в областта на НИИ при управлението на ЕНП, като например специалното действие на ЕИП в областта на ИИ в науката;
- ще проследява внедряването на ИИ в науката с помощта на показатели и метрики.

Международно сътрудничество

ЕС има за цел да оформи използването на ИИ в науката така, че то да бъде отворено, ориентирано към човека и основано на високи научни постижения, в рамките на цялостната политика на ЕС в областта на ИИ и в синхрон със Стратегията за използването на ИИ. ЕС се стреми да се наложи като лидер в привеждането на технологичния прогрес в съответствие с основните права и да популяризира тази визия в международен план. По този начин международното сътрудничество е в подкрепа както на отворената стратегическа автономност на ЕС, така и на амбицията му да формира световни стандарти. Капацитетът на ЕС да поеме водеща отговорност в тази област зависи от способността му да работи с партньори, които споделят неговите принципи, и да играе активна роля в оформянето на използването на ИИ в науката.

Тази позиция се основава на приоритетите на политиката на ЕС за поемане на ангажимент на международно равнище в областта на изкуствения интелект. Тя се основава на съществуващите стратегически рамки, като например приетата неотдавна „Международна стратегия на Европейския съюз в областта на цифровите технологии“⁷⁵, която има за цел да формира глобален дневен ред в областта на цифровите технологии, основан на отвореност, приобщаване и права, както и на „глобалния подход на ЕС към научните изследвания и иновациите“⁷⁶, споразуменията за асоцииране към програмата „Хоризонт Европа“ и споразуменията за наука и технологии с трети държави, при условие че те са в съответствие с приоритетите за международно сътрудничество на стратегията на ЕС за ИИ, които са основният градивен елемент на основано на ценности и взаимноизгодно международно сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите. Тя може също така да бъде включена в текущите регионални диалози по политиката и научната дипломация, когато ИИ в науката може да бъде интегриран и когато това е в съответствие с приоритетите за ангажираност на международно равнище, заложи в стратегията на ЕС за ИИ.

Задълбоченият международен ангажимент трябва да бъде придружен от предпазни мерки, а отвореността трябва да бъде балансирана с бдителност срещу нежелан трансфер на технологии или зависимости в стратегически области. Ето защо сигурността на научните изследвания е ключов компонент на този подход, както е посочено в Европейската стратегия за икономическа сигурност, Международната стратегия в областта на цифровите технологии и глобалния подход към НИИ. ЕС се свързва с доверени партньори, като засилва влиянието си и гарантира, че световните правила и стандарти отразяват неговата визия и стратегически интереси. Тези усилия допълват двустранните ангажименти на държавите членки и укрепват колективната позиция на ЕС в многостранни форуми като Г-7, Г-20, ЮНЕСКО, ОИСР и Многостранния диалог относно ценностите и принципите.

⁽⁷⁵⁾ COM(2021) 252 final

⁽⁷⁶⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0252&qid=1760447755784>

Този подход допринася за създаването на глобално свързано, но стратегически автономно европейско научноизследователско пространство, в което **научното сътрудничество подкрепя конкурентоспособността на ЕС и глобалната отговорност.**

Комисията:

- ще разглежда специфични въпроси на ИИ в науката със съответните трети държави и региони в контекста на цялостния международен ангажимент на ЕС в областта на ИИ, в съответствие с неговите приоритети и в обхвата на съществуващата рамка;
- ще се ангажира чрез съществуващите регионални диалози по политиката в областта на научните изследвания и иновациите, за да определи съвместни приоритети, да съфинансира проекти за използване на ИИ в науката и да насърчава изграждането на капацитет и взаимното обучение в областта на използването на ИИ в науката в съответствие с приоритетите за международно сътрудничество на стратегията на ЕС за изкуствения интелект.
- ще популяризира принципите, ценностите и стандартите на ЕС за отговорно използване на ИИ в науката чрез съответните многостранни форуми и международни организации в съответствие с приоритетите за международно сътрудничество в стратегията на ЕС за изкуствения интелект.

4. ИИ В НАУКАТА В КЛЮЧОВИ СЕКТОРИ: НАГЛЕДНИ ПРИМЕРИ ЗА ИИ В НАУКАТА

Авангардните материали и биотехнологиите са приоритети на европейските научни изследвания и иновации и ключови сектори със солидна научна основа, за които изкуственият интелект има голям потенциал, както е посочено в плана за действие „Континент на ИИ“. Други сектори за прилагане на ИИ са обхванати в Стратегията за използването на ИИ.

ИИ за проектиране на авангардни материали

ИИ може да улесни пробивите в целия цикъл на авангардните материали, от откриването⁷⁷ до производството, като същевременно може да разкрие възможности за авангардно производство (доразвити в Стратегията за използването на ИИ), за да се изгради индустриална база, която е оперативно съвместима с гражданската и с отбранителната сфера.

Авангардните материали притежават по-добри свойства или характеристики в сравнение с конвенционалните материали. Те обикновено се използват в най-модерни приложения като електроника, енергетика, биомедицински устройства или аерокосмическа промишленост и са от критично значение за икономическата сигурност на ЕС. Световният пазар на авангардни материали може да бъде приблизително оценен на около 5 трилиона евро, като ЕС представлява 25 % от него. Материалознанието е една от областите, в които изкуственият интелект се внедрява най-бързо (с ръст от почти 50 % на годишна база), тъй като може значително да

⁽⁷⁷⁾ За повече информация относно ИИ и откриването на материали, моля, вж. The Role of Artificial Intelligence in Scientific Research – A Science for Policy, European Perspective (Полята на изкуствения интелект в научните изследвания: науката в подкрепа на политиките, европейската перспектива) Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2025 г., JRC143482, DOI: 10.2760/7217497.

намали времето и ресурсите, необходими за промишленото производство, и да ускори пускането на пазара. Комбинирането на изкуствен интелект и роботика в системи за синтез със затворен цикъл би могло да ускори идентифицирането и валидирането на нови материали над 1000 пъти в сравнение с конвенционалните техники⁷⁸.

Очаква се значителен ръст в търсенето на иновативни авангардни материали. В бъдеще Комисията ще представи през 2026 г. Акт за авангардните материали, в който ще се предостави рамка за целия жизнен цикъл от научните изследвания до производството и внедряването. Работната програма „Хоризонт Европа“ за 2025 г. предвижда създаването на общо пространство за данни за материалите (Materials Commons) за Европа — обединена цифрова инфраструктура за научноизследователска и развойна дейност в областта на авангардните материали, като се подчертава огромният трансформиращ потенциал на тази технологична област.

ИИ за биотехнологии

Биотехнологиите са ключов сектор за конкурентоспособността на икономиката на ЕС. Биотехнологиите могат да предложат решения на предизвикателства като човешкото здраве, изменението на климата или доставките на селскостопански продукти⁷⁹ и са критична технологична област за икономическата сигурност на ЕС⁸⁰. Биотехнологичният сектор в ЕС реализира оборот от почти 65 милиарда евро и осигурява заетост на 300 000 души⁸¹. Комисията ще предложи Акт за биотехнологиите в близко бъдеще.

Изкуственият интелект бързо променя биотехнологиите, като постига напредък във всички области — от откриването на нови лекарства до прецизната ферментация. Биологичните модели на ИИ се използват за анализ на сложни биологични системи, за предсказване на 3D структурата на биомолекули⁸² без необходимост от продължителни експерименти и дори за генериране на нови биологични агенти от нулата. Броят на биологичните модели на ИИ бързо се увеличава и нараства като мащаб и възможности⁸³. Въпреки че ЕС може да разчита на първокласна научноизследователска екосистема в областта на биотехнологиите, водещите биологични модели на ИИ се разработват предимно извън ЕС, и то от частни участници⁸⁴.

Секторът на биотехнологичните изследвания все още е изправен пред няколко предизвикателства, за да се възползва напълно от ИИ. Предизвикателствата, свързани с оперативната съвместимост на данните, трябва да бъдат преодоляни, а

⁽⁷⁸⁾ Maqsood A, Chen C, Jacobsson TJ. The Future of Material Scientists in an Age of Artificial Intelligence (Бъдещето на материалите в ерата на изкуствения интелект). *Adv Sci (Weinh)*. 2024 г., май; 11(19):e2401401. doi: 10.1002/advs.202401401.

⁽⁷⁹⁾ [COM/2024/137 final](https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2023/2113)

⁽⁸⁰⁾ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2023/2113>

⁽⁸¹⁾ Данни за 2022 г., https://datam.jrc.ec.europa.eu/datam/mashup/LIFE_SCIENCES_SECTORS/ и <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC142396>

⁽⁸²⁾ За повече информация относно ИИ и биомолекуларните структури, моля, вж. The Role of Artificial Intelligence in Scientific Research – A Science for Policy, European Perspective (Ролята на изкуствения интелект в научните изследвания: науката в подкрепа на политиките, европейската перспектива) Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2025 г., JRC143482, DOI: 10.2760/7217497.

⁽⁸³⁾ <https://epoch.ai/blog/announcing-expanded-biology-ai-coverage>

⁽⁸⁴⁾ [AI Index Report 2024 – Artificial Intelligence Index](https://epoch.ai/blog/announcing-expanded-biology-ai-coverage) ; <https://epoch.ai/blog/announcing-expanded-biology-ai-coverage>

огромните количества различни видове биологични данни от различни организми, географски произход и експериментални условия се нуждаят от интегриране. Бързият напредък на възможностите при моделите на ИИ и техният потенциал за двойна употреба също така увеличават риска от злоупотреба с технологията, което изисква специални мерки за ограничаване на риска⁸⁵. Необходимо е активно сътрудничество между експерти по изкуствен интелект, биолози, химици, клинични специалисти, специалисти по етика и създатели на политики, както и надеждни методи за оценка и подобряване на безопасността, сигурността и надеждността на изкуствения интелект⁸⁶.

ЕС вече стартира няколко инициативи, които могат да подпомогнат внедряването на ИИ в биотехнологичните изследвания. Те включват Стратегията за биологичните науки⁸⁷, Европейската стратегия за данни за създаване на единен пазар за данни (включително данни за здравето чрез европейското пространство на здравни данни)⁸⁸ и инфраструктурните комплекси за ИИ в областта на науките за живота, представени в плана за действие „Континент на ИИ“⁸⁹.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

По-широкото внедряване на ИИ в науката ще има дълбоки научни, икономически и социални последици; то ще ускори откритията, ще стимулира икономическия растеж, ще трансформира радикално цели промишлени сектори и ще създаде нови. Комисията е решена да използва потенциала на ИИ в науката, да укрепи позицията на ЕС като лидер в областта на науката и да проправи пътя към нова ера на конкурентоспособност.

Европейската стратегия за ИИ в науката се основава на съществуващите европейски силни страни и възприема ясно изразен европейски подход към ИИ. Тя предлага мерки за подкрепа и по-нататъшно насърчаване на европейските високи научни постижения, използващи ИИ, с цел да се дадат повече възможности на изследователите и да се стимулират научните открития. Водещата инициатива, която въплъщава тези амбиции, е RAISE – виртуален европейски институт, който ще обедини ресурси, експертиза и таланти за напредъка на науката в областта на изкуствения интелект.

Прилагането на тази стратегия е възможно само в тясно сътрудничество с държавите членки, асоциираните държави, научната общност и други заинтересовани страни, за което основната рамка за управление ще бъде осигурена от ЕНП. Ще бъде гарантирана съгласуваност с други политики и инициативи в областта на ИИ, което ще допринесе за цялостното европейско управление на ИИ, предложено в Стратегията за използването на ИИ, а именно координация на равнището на държавите членки с Европейския съвет по изкуствен интелект.

⁽⁸⁵⁾ Доставчиците на модели на изкуствен интелект с общо предназначение могат да се обърнат към Акта за изкуствения интелект, Кодекса за поведение и Насоките относно обхвата на задълженията за допълнителни насоки относно оценката и намаляването на риска на равнище модел на ИИ.

⁽⁸⁶⁾ Gómez-González, E. and Gómez, E. [Artificial intelligence for healthcare and well-being during exceptional times: a recent landscape from a European perspective \(Изкуствен интелект за здравеопазване и благосъстояние в извънредни ситуации: актуална картина на европейската перспектива\)](#)

⁽⁸⁷⁾ Съобщение „Изберете Европа за науките за живота“, COM(2025) 525 final.

⁽⁸⁸⁾ [Европейска стратегия за данните](#)

⁽⁸⁹⁾ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/ai-continent_bg

Комисията приканва Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета на Европейския съюз и заинтересованите страни да одобрят Европейската стратегия за ИИ в науката и да допринасят активно за изпълнението на заложените в нея инициативи. **Ще бъде разработена рамка за мониторинг на политиките, за да се следи напредъкът** по постигането на целите на тази стратегия. Комисията ще докладва за изпълнението на стратегията до края на 2027 г.

В продължаващата глобална надпревара в областта на изкуствения интелект използването на ИИ в науката предоставя на ЕС възможност да посее семената за бъдещи иновации и конкурентоспособност в областта на ИИ и далеч отвъд нея. Можем да се възползваме от момента, като обединим сили, възприемем европейския подход към ИИ и създадем нова динамика в нашата екосистема от световна класа за високи научни постижения.

ПРИЛОЖЕНИЕ I: ОБОБЩЕНИЕ НА ДЕЙСТВИЯТА

	Действия
RAISE	<ul style="list-style-type: none"> • Стартиране на пилотния проект RAISE на срещата на високо равнище по въпросите на ИИ в науката (четвърто тримесечие на 2025 г.) • Установяване на първоначална координация на RAISE за ИИ в науката (четвърто тримесечие на 2025 г.) • Сътрудничество с държавите членки и частния сектор за изграждане на RAISE (2028 г.) • Създаване на академичен консултативен съвет на високо равнище (четвърто тримесечие на 2025 г.)
Високи научни постижения и таланти	<ul style="list-style-type: none"> • Финансиране на мрежи от докторски програми в областта на ИИ в науката за обучение на следващото поколение изследователи (пилотен проект RAISE) (четвърто тримесечие на 2025 г.) • финансиране на тематични мрежи за високи научни постижения в областта на ИИ в науката (пилотен проект RAISE) (четвърто тримесечие на 2025 г.); • Актуализиране на „Развиващите се насоки относно отговорното използване на генеративен ИИ в научните изследвания“ и други оперативни материали, свързани с етиката (на регулярна основа) • Създаване на център за оценка на ИИ за наблюдение и оценка на модели на ИИ и системи с ИИ в стратегически научни области (2027 г.)
Изчисления	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на специален достъп до инфраструктурните комплекси за ИИ за учени и стартиращи предприятия от ЕС, включително за специфичните цели на „Хоризонт Европа“. „Хоризонт Европа“ ще инвестира до 600 милиона евро (пилотен проект RAISE) (четвърто тримесечие на 2025 г.) • Развиване на изчислителните ресурси за изкуствен интелект, предназначени за науката, чрез инфраструктурните комплекси за ИИ
Данни	<ul style="list-style-type: none"> • Подкрепа за проектирането на лаборатории за данни и тяхното свързване с общите европейски пространства на данни, по-специално EOSC, за да се гарантира тяхната пригодност за научни изследвания (2026 г.) • Подкрепа на учените за идентифициране на стратегически пропуски в данните и събиране, подреждане и интегриране на необходимите набори от данни чрез мрежите RAISE (пилотен проект RAISE) (четвърто тримесечие на 2025 г.) • Събиране на доказателства за необходимостта от подобряване на достъпа до и повторното използване на резултатите от научни изследвания, финансирани с публични средства, както и използването на публикации и данни за научни цели (четвърто тримесечие на 2025 г.)
Финансиране на научни изследвания	<ul style="list-style-type: none"> • Стимулиране и координиране на инвестициите в ИИ в науката чрез инвестиционна програма за ИИ в науката в рамките на работната програма на „Хоризонт Европа“ за периода 2026—2027 г. (пилотен проект RAISE) (четвърто тримесечие на 2025 г.) • Усилия за удвояване на инвестициите по програмата „Хоризонт Европа“ в областта на ИИ и ИИ в науката до 2028 г. • Финансиране на автоматизацията на научните лаборатории и на разработването и актуализирането на научните модели на ИИ с общо предназначение (пилотен проект RAISE) (четвърто тримесечие на 2025 г.)

<p>Сътрудничес тво и координация</p>	<p><u>Сътрудничество в частния сектор</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Организиране на срещи на високо равнище по въпросите на ИИ в науката (първо издание в Копенхаген на 3 и 4 ноември 2025 г., под датското председателство) (четвърто тримесечие на 2025 г.) • Стартиране на кампания за насърчаване на ангажменти от частни предприятия (2026 г.) • Анализ на последиците от Акта за изкуствения интелект за научната общност (четвърто тримесечие на 2025 г.) <p><u>Координация между държавите членки</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Координация с държавите членки, асоциираните държави и заинтересованите страни в областта на научните изследвания и иновациите чрез действието на ЕНП за ИИ в науката (четвърто тримесечие на 2025 г.) • Мониторинг на внедряването на ИИ в науката с помощта на показатели и метрики. (2026 г.) <p><u>Международно сътрудничество</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Разглеждане на конкретни въпроси, свързани с ИИ в науката, с участието на съответните трети държави и региони (четвърто тримесечие на 2025 г.) • Участие в съществуващите регионални диалози по политиката относно научните изследвания и иновациите (четвърто тримесечие на 2025 г.) • Насърчаване на ценностите и стандартите на ЕС за отговорно използване на ИИ в науката чрез многостранни форуми (2026 г.)
---	---